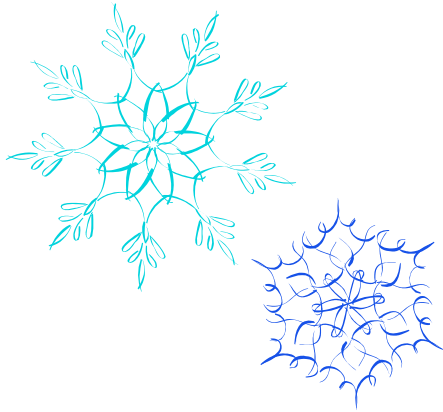

Aluehallintovirasto

Kehitysvammahuollon ohjaus, valvonta ja luvat

Kehitysvammahuollon yhteistyökokous

Sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja

Eija Hynninen-Joensivu

12.12.2011

Vammaispolitiikan uusi aika

1) YK:n yleissopimus 2006

- Sitoumus kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteuttamisesta kaikille vammaisille henkilöille

2) Valtioneuvoston periaatepäätös 21.1.2010

- Konkreettinen asuntopoliittinen tavoite laitospaikkojen vähentämisestä sekä tarpeiden ja toiveiden mukaisten asuntojen, palvelujen ja tuen järjestämisestä
- 600 asuntoa / vuosi = 3 600 as / 6 vuotta

Vammaispolitiikan uusi aika

3) Suomen vammaispoliittinen ohjelma 2010 - 2015

- Konkreettiset vammaispoliittiset toimenpiteet ,
- Toimenpiteiden vastuutahojen määrittely
- Kansallisen vammaispolitiikan kehityskulun vahvistaminen

Kehitysvamma palvelujen ohjaus, valvonta ja luvat

VALVIRAN tehtävät

- **Aluehallintovirastojen ohjaus toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisujen yhdenmukaistamiseksi.**
- **Käsittelee periaatteellisesti tärkeät ja laaja-alaiset, useaa aluetta/koko maata koskevat asiat.**
- **Terveydenhuollon ammattihenkilön valvonta, esim. vammaisten henkilöiden asumisyksikön sairaanhoitajan toiminta, kun asiaan liittyy kuolemantapaus.**
- **Asiat, joissa aluehallintovirasto on esteellinen**
- **Yksityisten sosiaalipalvelujen valtakunnallisten lupien myöntäminen 1.10.2011 alkaen**

Kehitysvammapalvelujen ohjaus, valvonta ja luvat

ALUEHALLINTOVIRASTON tehtävät

- **Yksityisten ja julkisten sosiaalipalvelujen ja terveyspalvelujen ohjaus- ja valvonta**
- **Yksityisten ympärivuorokautisten sosiaalipalvelujen luvat ja ilmoituksenvaraisen toiminnan rekisteröinti**
- **Peruspalvelujen arviointi**

→ edistää perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista ja peruspalvelujen saatavuutta

Kehitysvammahuollon ohjaus, valvonta ja luvat

Valvontaviranomaisten yhteistyövelvoite (sospalaki 35 §)

- Kunnan on heti ilmoitettava valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista aluehallintovirastolle**
- Kunnan on ilmoitettava aluehallintovirastolle 17 §:n perusteella tekemistään tarkastuksista ja niitä koskevista johtopäätöksistään**
- Aluehallintoviraston on ilmoitettava tekemistään valvontatoimista niiden kunnille, joiden alueella palveluja tuotetaan**
- Aluehallintoviraston ja Valviran on ilmoitettava tekemistään valvontatoimista toisilleen**

Kehitysvammahuollon ohjaus, valvonta ja luvat

OHJAUS- JA VALVONTAMENETELMÄT

- **Ennakollisena valvontana** yksityisten sosiaalipalvelujen lupahallinto ja lupakriteerit: lainsäädäntö, valvontaohjelmat perustana.

- Uusi laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)

1.10.2011

- **Ohjaus eri muodoissaan** mm. työkokoukset ja seminaarit, ohjeet, suositukset, tiedotteet, internet, sähköposti- ja puhelinohjaus

- **Valvontasuunnitelmiin perustuva valvonta**

Kehitysvammahuollon ohjaus, valvonta ja luvat

OHJAUS- JA VALVONTAMENETELMÄT jatkuu

- Lausunnot, selvitykset, peruspalvelujen arviointi, julkaisut, aloitteet
- **Monipuolinen yhteistyö**, mm. kunnat, kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueet, järjestöt, yksityiset palvelujen tuottajat, Valvira, STM, THL, ARA
- **Reaktiivisena eli jälkikäteisvalvontana** kantelut, epäkohtailmoitukset, oma-aloitteinen valvonta

Valtakunnalliset valvontaohjelmat

- Strateginen linjaus ohjauksen ja valvonnan välineenä
- Heikoimmassa asemassa olevat väestöryhmät
- Yhteiset linjaukset, joita noudatetaan koko maassa sekä reaktiivisessa valvonnassa että lupahallinnossa:
hyväksyttävän tason kriteerit
- Valvonnan (kattavuuden ja) vaikuttavuuden parantaminen
- Suunnitelmallinen, ennalta ehkäisevä, oikein kohdistuva, läpinäkyvä valvonta
- Julkisen ja yksityisen toiminnan yhdenmukainen valvonta
- Tukee palvelujen tuottajaa hänen toiminnassaan sekä ohjaa omavalvonnan kehittämiseen.

Valvontaohjelmissa valvonta kohdistuu näihin

- 1. Toiminnan organisointi ja yleiset toimintaedellytykset, toiminta-ajatus, toimitilat, johtaminen**
- 2. Henkilöstö (kelpoisuus, määrä, kehittäminen)**
- 3. Toimitilat**
- 4. Asiakkaiden asema ja oikeudet**
- 5. Asiakkaiden perustarpeista huolehtiminen**
- 6. Dokumentointi ja asiakirjahallinta**

Asumispalveluiden ohjaus ja valvonta

a) STM:n, YM:n ja Kuntaliiton yleiskirje 16.11.2010

Ryhmämuotoisista ryhmäkodeista tai muista asumisyksiköistä ei tule muodostaa asunto- ja palvelukeskittyviä. Eri asiakasryhmien keskittymät eivät niin ikään vastaan valtakunnallisia tavoitteita.

b) Laatusuositukset kehitysvammaisten henkilöiden asuntojen rakentamiseen vuosiksi 2010-2017 (Kehitysvamma-alan neuvottelukunta)

- yksilöllinen asuminen normaaliympäristössä
- kannanotot tilojen mitoittamiseen, suositukset yhteistiloista, asuntoryhmän koosta
- vaikka antajana neuvottelukunta, niin tukee STM:n valtakunnallisia linjauksia

Asumispalveluiden ohjaus ja valvonta

c) Vammaisten henkilöiden ympärivuorokautisia asumispalveluja koskeva valvontaohjelma

Valmisteilla Valviran johdolla, pohjaa olemassa oleviin valtakunnallisiin linjauksiin

Keskustelua aiheuttavat asiat asumispalveluissa

- **Vanhojen kiinteistöjen uusiokäyttö**
 - fyysinen esteettömyys vaikea toteuttaa, toimistorakennukset isoja/laitosmaisia, eivät sijaitse muun asutuksen yhteydessä
- **Asuntojen varustetaso**
 - Oma saniteettitilaa ei aina suunnitella automaattisesti
 - Mahdollisuutta omaan ruoanvalmistukseen ei oteta huomioon
- **Asukasrakenne**
 - Eri asiakasryhmien sijoittaminen rakennukseen.

- **Kehitysvamma palvelut tarvitsevat valtakunnallisia linjaavia kannanottoja, vain siten varmistetaan, että vammaispoliittiset periaatteet ja haluttu toivetila toteutuu myös käytännössä.**
- **Kannanotot ovat elintärkeitä aluehallintovirastolle, joka tekee konkreettisia lupa- ja valvontapäätöksiä ja toimii ”portinvartijana” kehitysvammaisten asumisen ja elämisen puitteiden laadunvarmistamiselle.**
- **On tärkeää, että kaikki tahot sitoutuvat valtakunnallisiin linjauksiin ja vammaiset henkilöt saavat heidän tarpeitaan vastaavat kodit osana normaaliyhteisöä.**

